

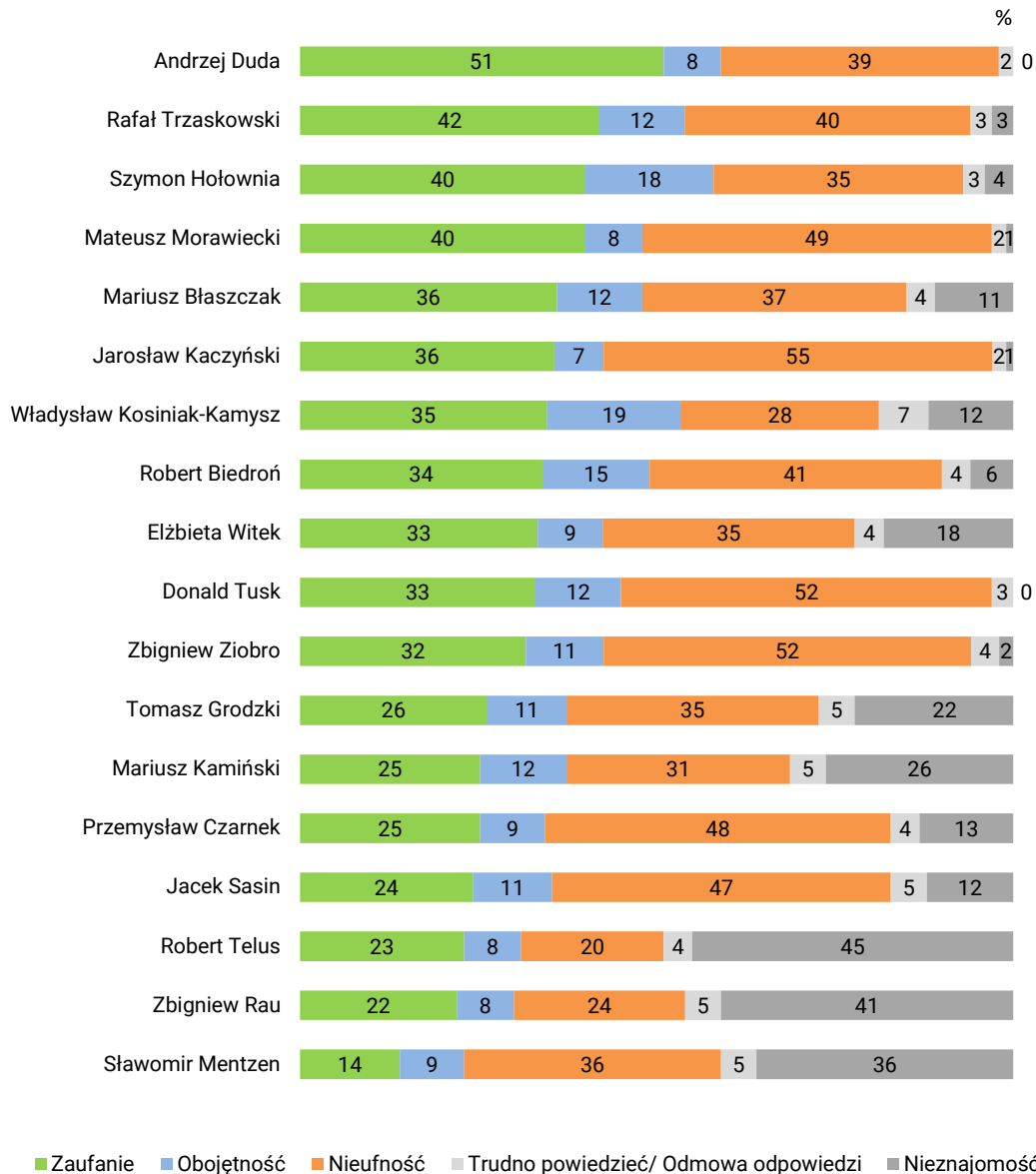
Zaufanie do polityków w październiku

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Zaufanie do polityków w październiku

Uwaga, odsetki mogą nie sumować się do 100 ze względu na zaokrąglenia do pełnych jednostek

Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (402) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 2 do 11 października 2023 roku na próbie liczącej 1110 osób (w tym: 61,5% metodą CAPI, 25,0% – CATI i 13,4% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

W naszych badaniach na liście ocenianych osobistości życia publicznego i politycznego zawsze znajdują się: prezydent RP, aktualni marszałkowie Sejmu i Senatu, premier oraz szefowie głównych ugrupowań politycznych. Pozostała część listy podlega zmianom. Badanie, którego wyniki tu prezentujemy, rozpoczęło się na początku października i zakończyło przed wyborami parlamentarnymi. Zostało zrealizowane na reprezentatywnej imiennej próbie losowej pełnoletnich mieszkańców kraju, w ramach procedury mixed-mode¹.

Ankietowani oceniali poszczególnych przedstawicieli sceny politycznej posługując się 11-punktową skalą, której skrajne punkty określone są z jednej strony jako głęboka nieufność (-5), z drugiej zaś – jako pełne zaufanie (+5). Środek skali (wartość 0) oznacza obojętność. Każdy z badanych mógł też zadeklarować, iż nie zna danej postaci, lub odmówić odpowiedzi na pytanie o konkretną osobę.

Otrzymane wyniki prezentujemy w dwóch ujęciach. W pierwszym analizujemy rozmiary społecznego zaufania i nieufności w stosunku do poszczególnych osobistości życia publicznego i politycznego w skali ogółu społeczeństwa. Wskazania punktów od -5 do -1 określane są zbiorczo jako deklaracje nieufności, 0 – jako obojętność, zaś wskazania od +1 do +5 – jako deklaracje zaufania. W tym ujęciu obok zagregowanego zaufania, nieufności i obojętności prezentowane są także informacje o odsetkach badanych nierozpoznających poszczególnych osób oraz niemających opinii na ich temat lub odmawiających odpowiedzi.

W drugim ujęciu prezentujemy średnie na skali od -5 do +5, obliczone wyłącznie na podstawie odpowiedzi badanych, którzy identyfikują poszczególnych polityków i nie uchylili się od wyrażenia swoich odczuć wobec nich.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (402) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 2 do 11 października 2023 roku na próbie liczącej 1110 osób (w tym: 61,5% metodą CAPI, 25,0% – CATI i 13,4% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

ZAUFANIE I NIEUFNOŚĆ

Liderem październikowego rankingu zaufania jest, tak jak dotychczas, prezydent Andrzej Duda. Jednak notowania głowy państwa są nieco gorsze od rejestrowanych w ubiegłym miesiącu. Prezydentowi ufa 51% ankietowanych, a więc o 2 punkty procentowe mniej niż we wrześniu, zaś nieufność deklaruje 39% respondentów, o 4 punkty więcej niż miesiąc temu.

Drugie miejsce na liście najczęściej obdarzanych zaufaniem polityków, podobnie jak miesiąc temu, zajmuje wiceprzewodniczący Platformy Obywatelskiej, prezydent Warszawy Rafał Trzaskowski. Zaufanie do wiceszefa PO rośnie w ostatnim czasie – o 3 punkty procentowe we wrześniu i o kolejny punkt w październiku. W rezultacie odsetek badanych, którzy ufają prezydentowi stolicy, przewyższa obecnie odsetek osób deklarujących wobec niego nieufność (42% wobec 40%). We wrześniu te odsetki były równe.

Na trzeciej pozycji rankingu, z zaufaniem 40% ankietowanych, lokują się *ex aequo* Szymon Hołownia i premier Mateusz Morawiecki. Lider Polski 2050 zyskał 5 punktów procentowych od ubiegłego miesiąca, natomiast zaufanie do szefa rządu spadło o 1 punkt. Obecnie ich wyniki zaufania są takie same, różnią się jednak odsetki nieufności. Do Szymona Hołowni nie ma zaufania 35% respondentów, o 5 punktów procentowych mniej niż we wrześniu. Zaś premierowi Mateuszowi Morawieckiemu nie ufa – według własnych deklaracji – 49% Polaków (o 2 punkty więcej niż przed miesiącem). A więc o ile obaj politycy cieszą się takim samym zaufaniem, to przeważającym nastawieniem wobec premiera Mateusza Morawieckiego pozostaje nieufność.

Czwarte miejsce pod względem liczby deklaracji zaufania zajmują w tym miesiącu szef MON Mariusz Błaszczak i prezes Prawa i Sprawiedliwości Jarosław Kaczyński. Politykom tym ufa po 36% ankietowanych. Zaufanie do Ministra Obrony Narodowej spadło od września o 4 punkty procentowe – obecnie to o 1 punkt procentowy mniej, niż wynosi odsetek deklaracji nieufności wobec niego (37%, wzrost od poprzedniego pomiaru o 1 punkt, różnica w granicach błędu pomiaru).

W przypadku lidera głównej partii rządzącej, prezesa Prawa i Sprawiedliwości Jarosława Kaczyńskiego dominującym nastawieniem jest nieufność. W październiku takie nastawienie wyraża 55% ankietowanych, nieznacznie więcej niż miesiąc temu (wzrost o 2 punkty procentowe, różnica w granicach błędu pomiaru).

Zbliżony do wyniku szefa partii rządzącej poziom zaufania osiąga w tym miesiącu Władysław Kosiniak-Kamysz (35%). Prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego odnotował wzrost odsetka ufających mu Polaków o 3 punkty procentowe, przy jednoczesnym spadku deklaracji nieufności o 4 punkty – więcej osób darzy go więc zaufaniem niż nieufnością (28%), a prawie co piąty respondent ma do niego stosunek obojętny (19%).

Kolejne miejsce rankingu, z zaufaniem nieco ponad jednej trzeciej respondentów, zajmuje Robert Biedroń (34%). Zaufanie do współprzewodniczącego Nowej Lewicy wzrosło o 4 punkty procentowe w stosunku do poprzedniego miesiąca, a nieufność zmniejszyła się o 3 punkty. Nadal jednak więcej osób nie ufa Robertowi Biedroniowi (41%), niż darzy go zaufaniem.

Co trzeci badany ma zaufanie do Elżbiety Witek i Donalda Tuska (po 33%). Zaufanie do lidera głównej partii opozycji wzrosło w porównaniu z wrześniowym pomiarem o 4 punkty procentowe, a nieufność zmniejszyła się o 5 punktów. Niemniej nadal ponad połowa Polaków (52%) nie ufa Donaldowi Tuskowi. Wyższy odsetek nieufności charakteryzuje tylko Jarosława Kaczyńskiego (55%). Wobec Elżbiety Witek brak zaufania wyraża 35% badanych i jest to wynik o 3 punkty procentowe wyższy niż we wrześniu. Dodatkowo niemal co piąta osoba (18%) deklaruje nieznajomość marszałek Sejmu.

Na zbliżonym poziomie, nieco poniżej jednej trzeciej wskazań, kształtuje się zaufanie do Zbigniewa Ziobro. Obecnie ufa mu 32% respondentów, a nieufne nastawienie wyraża 52% ankietowanych. W porównaniu z wrześniem notowania prokuratora generalnego nie zmieniły się znacząco – rejestrujemy jedynie jednopunktowe, a więc utrzymane w granicach błędu pomiarum, różnice na poziomie zagregowanych deklaracji zaufania i nieufności.

Nieco ponad jedna czwarta Polaków ma zaufanie do Tomasza Grodzkiego (26%). W ciągu ostatniego miesiąca wzrosło ono o 3 punkty procentowe i o tyle samo spadł poziom nieufności wobec marszałka Senatu. Nadal jednak Tomasz Grodzki częściej spotyka się z brakiem zaufania ankietowanych (35%), a niemal co czwarty badany deklaruje nieznajomość tego polityka (22%).

Mniej, bo po 25% deklaracji zaufania, uzyskali w tym miesiącu lokujący się na kolejnych pozycjach naszego rankingu Mariusz Kamiński oraz Przemysław Czarnek. Dominującym nastawieniem wobec ministra edukacji i nauki jest jednak nieufność. Obecnie nastawienie takie wyraża 48% ankietowanych i nie różni się istotnie od wrześniowego wyniku. Mniej znany minister spraw wewnętrznych i administracji ma nieco lepsze noty – nie ufa mu 31% respondentów, tyle samo ile we wrześniu.

Kolejne miejsca w rankingu, z zaufaniem niespełna jednej czwartej ankietowanych, zajmują Jacek Sasin, Robert Telus i Zbigniew Rau. Minister aktywów państwowych częściej spotyka się z negatywną niż pozytywną oceną. W październiku nie ufa mu prawie połowa Polaków (47%), a 24% oddarza zaufaniem. Wyniki Jacka Sasina nie zmieniły się praktycznie od poprzedniego pomiaru. Robert Telus jest znany niewiele ponad połowie Polaków (55%), pozostali deklarują nieznajomość ministra rolnictwa i rozwoju wsi (45%). Przy 23% zaufania, nieufność w stosunku do Roberta Telusa wyraża co piąty ankietowany (20%). Zalicza się on tym samym, do wąskiego grona polityków, w ocenach których przeważają pozytywne noty. W porównaniu do wrześniowego badania zaufanie do ministra rolnictwa i rozwoju wsi wzrosło o 3 punkty procentowe, a nieufność – o 1 punkt. Zbigniew Rau jest jednym ze słabiej znanych polityków – 41% ankietowanych nie kojarzy ministra spraw zagranicznych. Wśród pozostałych odsetki deklaracji zaufania (22%) są zbliżone do poziomowi nieufności (24%) wobec tego polityka.

Relatywnie najsłabsze notowania u badanych ma Sławomir Mentzen. Dla ponad jednej trzeciej ankietowanych pozostaje osobą nieznaną (36% deklaracji nieznajomości, o 3 punkty procentowe mniej niż we wrześniu). W październiku odsetek badanych deklarujących nieufność w stosunku do współprzewodniczącego rady liderów Konfederacji WiN zwiększył się o 4 punkty procentowe i obecnie nieufność w stosunku do niego deklaruje 36% ankietowanych, a więc ponad dwukrotnie więcej osób, niż oddarza go zaufaniem (14%).

TABELA 1

Politycy	Odsetki badanych deklarujących							
	Zaufanie		Nieufność		Obojętność		Nieznajomość	
	X 2023	Zmiana od IX 2023	X 2023	Zmiana od IX 2023	X 2023	Zmiana od IX 2023	X 2023	Zmiana od IX 2023
Andrzej Duda	51	-2	39	4	8	-1	0	0
Rafał Trzaskowski	42	1	40	-1	12	0	3	1
Szymon Hołownia	40	5	35	-5	18	0	4	1
Mateusz Morawiecki	40	-1	49	2	8	0	1	1
Mariusz Błaszczak	36	-4	37	1	12	3	11	0
Jarosław Kaczyński	36	-1	55	2	7	1	1	1
Władysław Kosiniak-Kamysz	35	3	28	-4	19	1	12	0
Robert Biedroń	34	4	41	-3	15	-3	6	1
Donald Tusk	33	4	52	-5	12	2	0	0
Elżbieta Witek	33	-1	35	3	9	-1	18	-2
Zbigniew Ziobro	32	-1	52	1	11	0	2	1
Tomasz Grodzki	26	3	35	-3	11	-1	22	1
Przemysław Czarnek	25	-2	48	-1	9	0	13	2
Mariusz Kamiński	25	-1	31	0	12	3	26	-2
Jacek Sasin	24	0	47	1	11	0	12	-1
Robert Telus	23	3	20	1	8	-1	45	-1
Zbigniew Rau	22	-	24	-	8	-	41	-
Sławomir Mentzen	14	-1	36	4	9	0	36	-3

Pytanie brzmiało: *Ludzie aktywni publicznie – swoim zachowaniem, tym, co mówią, do czego dążą – budzą mniejsze lub większe zaufanie. W jakim stopniu każda z przedstawionych dalej osób budzi Pana(i) zaufanie? Odpowiadając, proszę posłużyć się skalą, na której -5 oznacza, że osoba ta budzi w Panu(i) głęboką nieufność, 0 – że jest ona Panu(i) obojętna, a +5 oznacza, że ma Pan(i) do tej osoby pełne zaufanie. Jeżeli kogoś Pan(i) nie zna, proszę mi o tym powiedzieć/zaznaczyć tę odpowiedź*

Odsetki badanych wyrażających zaufanie – wskazania punktów od +1 do +5, nieufność – wskazania punktów od -1 do -5, obojętność – 0. W zestawieniu pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

Polacy niezmiennie mają bardzo krytyczny stosunek do klasy politycznej. W pierwszej połowie października, tak jak we wcześniejszych sondażach, większość uwzględnionych w badaniu polityków częściej budzi wśród respondentów nieufność niż zaufanie. W tym miesiącu do wyjątków pod tym względem należy 5 z 18 uwzględnionych w pytaniu osób, przy czym najlepiej pod względem bilansu zaufania i nieufności wypada prezydent Andrzej Duda (51% wobec 39%). Z wyraźną liczebną przewagą deklarujących zaufanie nad deklarującymi nieufność mamy ponadto do czynienia w przypadku prezesa PSL Władysława Kosiniaka-Kamysza (35% wobec 28%) oraz – nieco mniejszą – lidera Polski 2050 Szymona Hołowni (40% zaufania wobec 35% nieufności). Niewielka liczebna przewaga deklarujących zaufanie nad deklarującymi nieufność dotyczy jeszcze mało znanego ministra rolnictwa i rozwoju wsi Roberta Telusa (23% wobec 20%) oraz prezydenta stolicy, Rafała Trzaskowskiego (42% wobec 40%).

Pozostali politycy uwzględnieni w październikowym badaniu częściej spotykali się z nieufnością niż z zaufaniem respondentów. Najgorszy bilans zaufania i nieufności mają obecnie: minister edukacji i nauki Przemysław Czarnek oraz Jacek Sasin – wobec obu polityków o 23 punkty procentowe więcej ankietowanych deklaruje nieufność niż zaufanie. Podobnie dużą dysproporcję obserwujemy w przypadku mniej znanego współprzewodniczącego rady liderów Konfederacji WiN Sławomira Mentzena. Nie ufa mu 36% ankietowanych, czyli o 22 punkty procentowe więcej, niż darzy go zaufaniem (14%). Ujemny bilans zaufania i nieufności na poziomie około 20 punktów procentowych mają też Zbigniew Ziobro, Jarosław Kaczyński i Donald Tusk.

W pierwszej połowie października w porównaniu z badaniem przeprowadzonym miesiąc wcześniej odnotowaliśmy kilka istotnych statystycznie zmian w deklaracjach zaufania i nieufności do polityków uwzględnionych w obu sondażach. O 5 punktów przybyło ufających Szymonowi Hołowni i o tyle samo zmniejszyła się grupa wyrażających wobec niego nieufność. Również o 5 punktów procentowych ubyło osób nieufających Donaldowi Tuskowi, a udział osób darzących go zaufaniem wzrósł o 4 punkty. W porównaniu z wrześniem o 4 punkty procentowe mniej jest badanych, którzy nie ufają Władysławowi Kosiniakowi-Kamyszowi, przy wzroście zaufania do tego polityka o 3 punkty. Spadek odsetka nieufności o 3 punkty procentowe charakteryzuje Roberta Biedronia, któremu w październiku ufa o 4 punkty więcej respondentów niż przed miesiącem. Pogorszenie nastawienia obserwujemy w przypadku prezydenta Andrzeja Dudy, któremu nie ufa o 4 punkty procentowe więcej badanych niż we wrześniu (a spadek zaufania wynosi 2 punkty – różnica w granicach błędu statystycznego) oraz Mariusza Błaszczaka, którego zaufaniem darzy o 4 punkty procentowe mniej Polaków niż we wrześniu.

TABELA 2. DEKLARACJE ZAUFANIA DO POLITYKÓW

Politycy	Odsetki respondentów według terminów badań																	
	2022								2023									
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
R. Biedroń	-	-	29	-	33	-	-	29	-	28	-	29	-	31	-	-	30	34
M. Błaszczak	38	36	36	36	39	37	39	36	37	42	44	37	35	36	34	39	40	36
P. Czarnek	-	-	-	-	21	-	21	-	-	-	23	-	-	-	-	-	27	25
A. Duda	58	55	56	48	52	51	54	50	54	56	60	56	54	47	46	54	53	51
T. Grodzki	24	23	25	25	26	23	24	26	24	22	23	22	25	27	30	22	23	26
Sz. Hołownia	39	42	42	40	46	40	41	43	36	36	32	35	38	36	36	33	35	40
J. Kaczyński	36	35	33	32	33	32	34	29	30	35	36	33	33	32	31	38	37	36
M. Kamiński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	21	22	20	24	26	25
W. Kosiniak-Kamysz	34	35	34	35	40	33	33	35	34	35	33	32	34	35	36	29	32	35
S. Mentzen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	16	17	13	15	14
M. Morawiecki	46	44	41	36	37	37	41	37	38	41	43	40	38	38	35	43	41	40
Z. Rau	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22
J. Sasin	20	21	22	20	19	20	21	21	22	24	23	22	20	23	20	26	24	24
R. Telus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	16	16	21	20	23
R. Trzaskowski	41	41	39	40	46	41	40	44	40	41	38	39	45	42	45	38	41	42
D. Tusk	28	29	30	29	32	30	29	31	30	30	26	28	33	34	34	27	29	33
E. Witek	31	31	29	28	29	27	30	28	29	32	34	31	30	30	27	35	34	33
Z. Ziobro	29	29	28	27	27	28	27	25	26	30	31	29	28	27	26	31	33	32

TABELA 3. DEKLARACJE NIEUFNOŚCI DO POLITYKÓW

Politycy	Odsetki respondentów według terminów badań																	
	2022								2023									
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
R. Biedroń	-	-	40	-	38	-	-	38	-	42	-	41	-	42	-	-	44	41
M. Błaszczak	28	32	32	35	33	33	34	35	34	29	28	33	37	39	40	34	36	37
P. Czarnek	-	-	-	-	51	-	50	-	-	-	47	-	-	-	-	-	49	48
A. Duda	29	32	31	40	37	37	35	37	35	32	29	32	35	42	42	35	35	39
T. Grodzki	35	38	36	38	36	38	37	35	36	39	39	38	33	35	32	37	38	35
Sz. Hołownia	30	32	31	32	29	34	34	29	37	37	40	38	35	38	36	42	40	35
J. Kaczyński	51	53	53	55	57	56	55	60	57	53	51	55	54	56	59	50	53	55
M. Kamiński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32	33	36	38	29	31	31
W. Kosiniak-Kamysz	27	27	28	27	25	28	30	27	28	30	29	29	29	30	27	32	32	28
S. Mentzen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	20	24	26	30	32	36
M. Morawiecki	40	45	46	52	51	50	48	50	50	46	45	48	51	51	53	44	47	49
Z. Rau	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
J. Sasin	43	44	43	49	50	49	48	50	47	47	45	47	50	49	51	43	46	47
R. Telus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	18	21	18	19	20
R. Trzaskowski	38	37	38	40	37	38	41	36	37	40	43	41	37	38	37	42	41	40
D. Tusk	53	55	52	53	53	55	57	51	54	56	58	56	54	53	52	54	57	52
E. Witek	30	30	30	36	34	33	34	34	34	27	28	34	33	36	37	31	32	35
Z. Ziobro	52	52	53	56	56	53	56	59	55	52	50	54	54	57	56	50	51	52

ŚREDNIE NA SKALI ZAUFANIA

Omawiane wyżej dane informowały o zasięgu społecznego zaufania oraz nieufności i odnosiły się do ogółu badanych. W poniższym ujęciu prezentujemy średnie arytmetyczne wskazań na skali od -5 (głęboka nieufność) do +5 (pełne zaufanie), które są syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę zarówno pozytywnych, jak i negatywnych nastawień wobec poszczególnych polityków, przy wyeliminowaniu różnic wynikających ze stopnia ich znajomości.

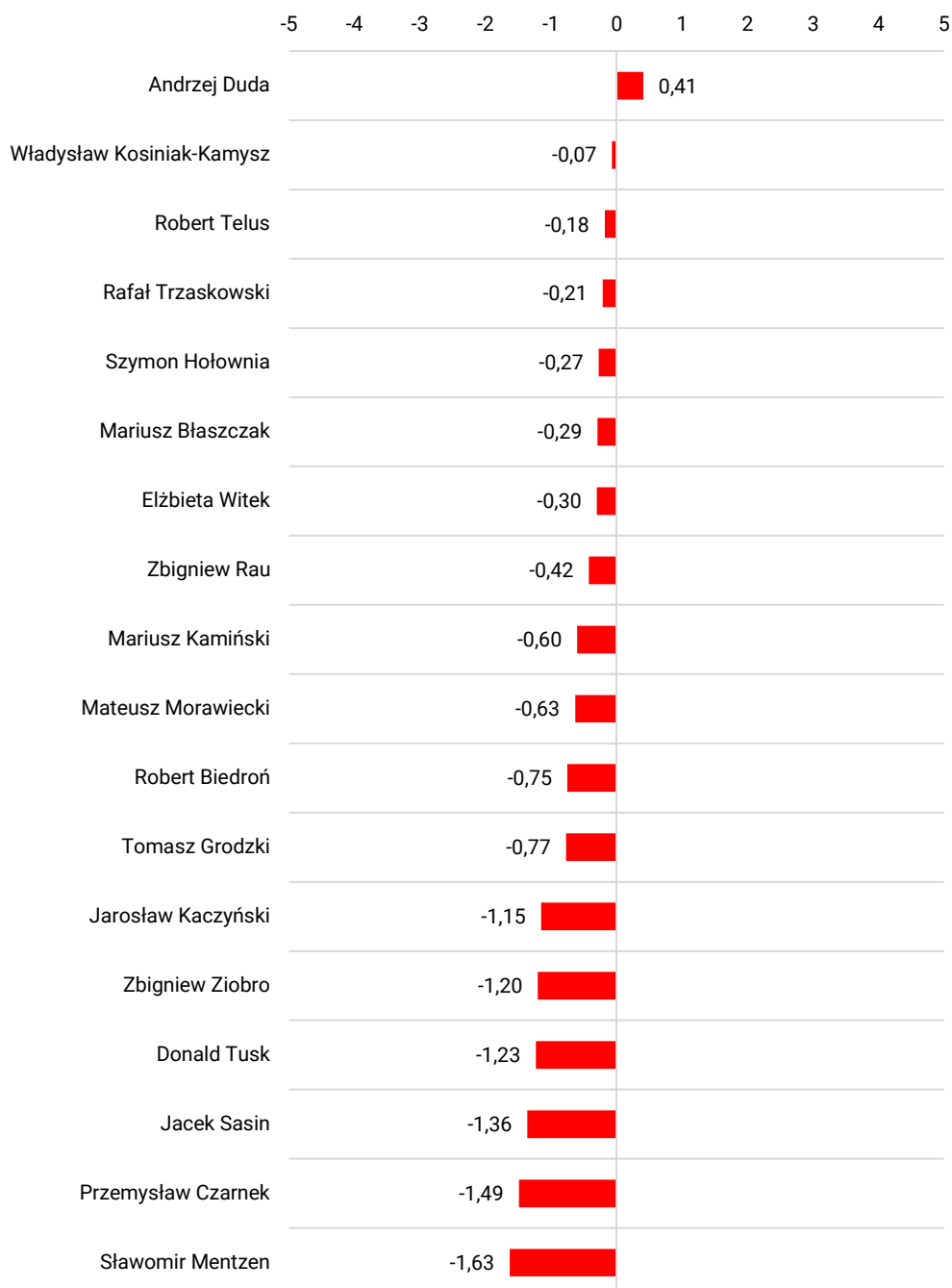
Średnie wszystkich ujętych w badaniu polityków, obliczone na podstawie wskazań respondentów na jedenastopunktowej skali zaufania (od -5 do +5), mieszczą się w tym miesiącu w przedziale od -1,63 do +0,41, co wskazuje na generalnie dość niski poziom zaufania społecznego do uwzględnionych w naszym sondażu przedstawicieli polskiej klasy politycznej.

W pierwszej połowie października dodatnią średnią na skali od -5 (głęboka nieufność) do +5 (pełne zaufanie) uzyskał tylko prezydent Andrzej Duda (+0,41). Jego czołowa pozycja w tym rankingu wynika z wyraźnej liczebnej przewagi badanych deklarujących zaufanie nad wyrażającymi nieufność.

Kolejny w tym rankingu Władysław Kosiniak-Kamysz uzyskał ujemną, lecz bliską środka skali średnią (-0,07), mimo iż więcej badanych deklaruje zaufanie niż nieufność wobec niego. Wynika to z faktu, iż deklarujący nieufność znacznie częściej posługiwali się skrajnymi punktami skali niż deklarujący zaufanie. Bardziej intensywnie wyrażaną nieufność niż zaufanie notujemy też w przypadku Roberta Telusa, Rafała Trzaskowskiego i Szymona Hołowni, których średnie są wyraźnie ujemne (odpowiednio: -0,18, -0,21 i -0,27), mimo większego odsetka osób deklarujących zaufanie niż nieufność.

W przypadku pozostałych uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej zarówno bilans deklarujących zaufanie lub nieufność, jak i średnie na skali zaufania społecznego są ujemne – zatem w ich społecznym odbiorze jednoznacznie, mniej lub bardziej, przeważa nieufność. Najgorsze wyniki uzyskali Jacek Sasin (-1,36), Przemysław Czarnek (-1,49) oraz Sławomir Mentzen (-1,63), którzy mają również najbardziej negatywny bilans łącznych odsetków zaufania i nieufności.

RYS. 1. Zaufanie do polityków w październiku 2023 – średnie na skali od -5 (głęboka nieufność) do +5 (pełne zaufanie)

Zmiany średnich uzyskanych przez polityków uwzględnionych w badaniach w pierwszej połowie września i października są nieistotne statystycznie.

TABELA 4

Politycy (kolejność według kierunku i wielkości zmiany)	Zmiany średnich zaufania na skali od -5 do +5		
	IX 2023	X 2023	Zmiana*
Szymon Hołownia	-0,59	-0,27	0,32
Tomasz Grodzki	-1,06	-0,77	0,29
Donald Tusk	-1,52	-1,23	0,29
Władysław Kosiniak-Kamysz	-0,35	-0,07	0,28
Robert Biedroń	-0,92	-0,75	0,17
Rafał Trzaskowski	-0,31	-0,21	0,10
Jacek Sasin	-1,43	-1,36	0,07
Zbigniew Ziobro	-1,20	-1,20	0,00
Mariusz Kamiński	-0,59	-0,60	-0,01
Robert Telus	-0,07	-0,18	-0,11
Przemysław Czarnek	-1,37	-1,49	-0,12
Mateusz Morawiecki	-0,49	-0,63	-0,14
Jarosław Kaczyński	-0,99	-1,15	-0,16
Sławomir Mentzen	-1,47	-1,63	-0,16
Andrzej Duda	0,67	0,41	-0,26
Elżbieta Witek	-0,04	-0,30	-0,26
Mariusz Błaszczak	0,01	-0,29	-0,30

* Wszystkie zmiany średnich są nieistotne statystycznie na poziomie 0,05

Końcówka kampanii przed wyborami parlamentarnymi przyniosła zmiany w bilansie zaufania i nieufności do polityków. Z jednej strony Polacy okazali się jeszcze bardziej krytyczni niż dotychczas wobec uwzględnionych w badaniu przedstawicieli polskiej klasy politycznej. Tylko jeden polityk, prezydent Andrzej Duda, uzyskał średnią ocen powyżej zera, podczas gdy miesiąc temu dodatni bilans miało troje polityków. Z drugiej strony poprawiło się – być może pod wpływem debaty przedwyborczej lub Marszu Miliona Serc – nastawienie do liderów partii opozycyjnych, co z kolei znalazło swoje potwierdzenie w wynikach wyborów do Sejmu.

Opracowała

Marta Bożewicz